

NOTIPOVOY RIVOJLANAYOTGAN BOLALAR QOMATLARI TAHLILI.

Boymatova Kamola Abduraxmon qizi

Namangan davlat texnika universiteti "Dizayn" kafedrasi T.f.f.d(phd)

Baxtiyor Xamraxo'jayev Yaxyoxo'novich

Namangan davlat texnika universiteti "Dizayn" kafedrasi katta o'qituvchi

Yusupova Robiya Akbar qizi

Namangan davlat texnika universiteti "Dizayn" kafedrasi magistranti

Annotatsiya: Bugungi kunda bolalar qomatining ortopedik noto'g'ri rivojlanishi bu turdagi rivojlanish yildan-yilga o'z ta'sirini ko'rsatish orqali, bolalar uchun turli hil sog'liq bilan bog'liq bo'lgan bukchayish, kurak sohasini noto'g'ri o'sishi kabi muammolar tahlili.

Kalit so'zlar: Qomat, bolalar, suyaklar, bukchaygan, skolioz, notipovoy

НОТИПОВОЙ АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ РАЗВИВАЮЩИХСЯ ДЕТЕЙ.

Бойматова Камола Абдурахмановна

Наманганский государственный технический университет кафедра

"дизайн" т.ф.ф.д (phd)

Бахтиер Хамрахозжаев Яхьяхонович

Наманганский государственный технический университет кафедра

"дизайн" старший преподаватель

Юсупова Робия Акбаровна

Магистрант кафедры "Дизайн " Наманганского государственного

технического университета

Аннотация: ортопедическое неправильное развитие фигуры детей сегодня анализ таких проблем, как искривление, неправильный рост лопаточной области, которые связаны с различными проблемами со здоровьем у детей, показывая влияние этого типа развития из года в год.

Ключевые слова: фигура, дети, кости, сгорбленный, сколиоз, нотиновой

AN ATYPICAL ANALYSIS OF THE CONDITION OF DEVELOPING CHILDREN.

Boymatova Kamola Abdurakhmanovna

Namangan State Technical University Department of "Design" T.F.F.D. (PhD)

Bakhtiyor Khamrakhodzhaev Yahyakhonovich

Namangan State Technical University Department of Design Senior Lecturer

Yusupova Robiya Akbarovna

Master's student of the Department of Design at Namangan State Technical University

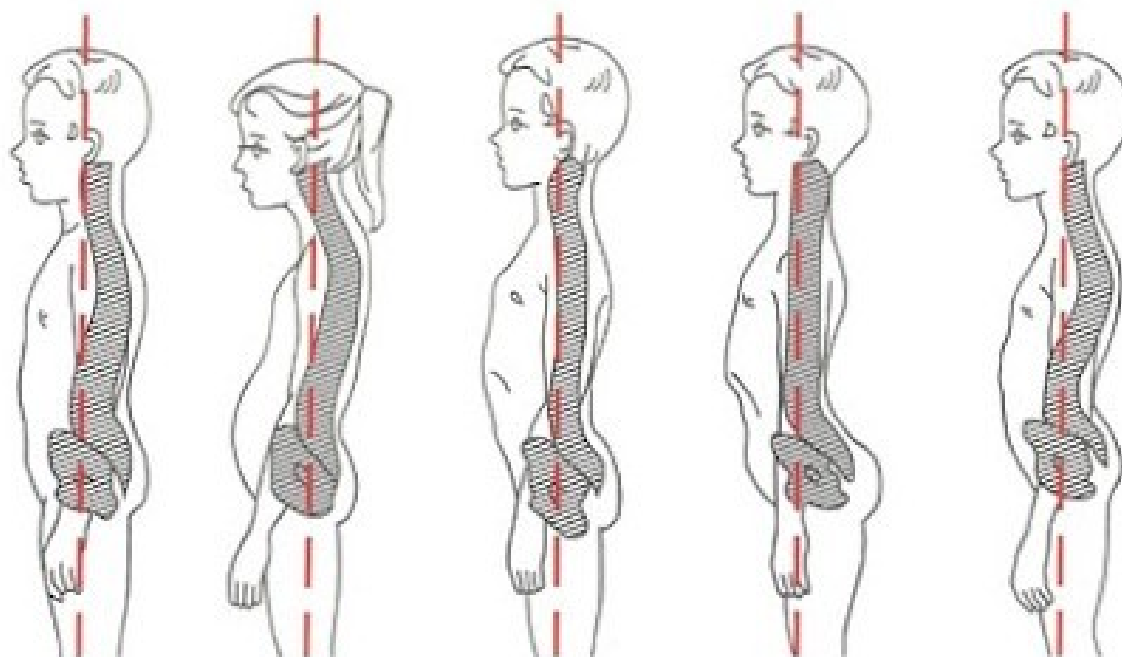
Abstract: *orthopedic malformation of the figure of children today, an analysis of problems such as curvature, abnormal growth of the scapular area, which are associated with various health problems in children, showing the impact of this type of development from year to year.*

Keywords: *figure, children, bones, hunched over, scoliosis, typical*

KIRISH So‘nggi yillarda Respublikamiz ishlab chiqarish salohiyatini iqtisodiy ko‘taradigan dunyo bozorida haridorgir yengil sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarishni yo‘lga qo‘yish, yengil sanoatni fan va texnika taraqqiyotiga asoslanib eng muhim, eng dolzarb sohaga aylantirish bugungi kundagi ustivor vazifalardan hisoblanadi. Bu takomillashuv uni avtomatlashtirish va mexanizatsiyashtirish yangi texnika va texnologiyani qo‘llash orqali amalga oshirilmoqda Shu bilan birga, jahon bozorlarida raqobatning kuchayishi, xorijiy ishlab chiqaruvchilar tomonidan aralash turdagi mahsulotlar ishlab chiqarish hisobiga xarajatlarning kamaytirilishi ushbu sohani rivojlantirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlarni taqozo etmoqda. Respublikada keng turdagi sifatli to‘qimachilik va tikuv-trikotaj mahsulotlari ishlab chiqarilishini tashkil etish, uning ishlab chiqarilishini mahalliyashtirishni chuqurlashtirish shuningdek, bolalar kiyimlarini ishlab

chiqaruvchilarning eksport salohiyatini oshirishga qaratilgan kompleks choratadbirlar amalga oshirilmoqda.

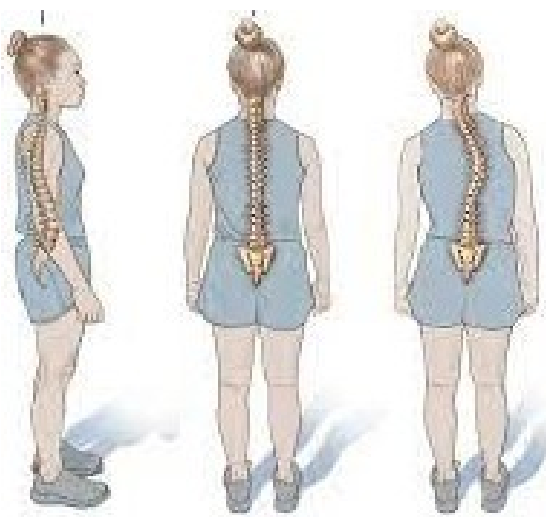
Bolalarda qaddi qomatning shakllanishi ularning jismoniy va ruhiy o'sishi va rivojlanishiga imkon beradigan muhim jarayondir. Bu jarayon suyaklar, mushaklar, organlar va to'qimalarning o'sishini, shuningdek, kognitiv, hissiy va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, bolalarda qaddi qomatning shakllanishi bilan bog'liq bir qancha kamchiliklar ham mavjud. Bularga semirish xavfi, rivojlanishning kechikishi va jismoniy shikastlanishlar kiradi. Bolalarda qaddi qomatning shakllanishi tananing suyaklari, mushaklari va to'qimalarining o'sishi va rivojlanishini o'z ichiga olgan muhim jarayondir. Bolalarda qaddi qomatni to'g'ri shakllantirish ularning jismoniy salomatligi uchun juda muhimdir, chunki bu ularning kuchli suyaklari va mushaklarini rivojlanishini va sog'lom vaznni saqlashini ta'minlaydi. Bundan tashqari, bolalarda qaddi qomatning shakllanishi ularning ruhiy salomatligi uchun juda muhimdir, chunki bu ularning o'zini o'zi qadrlashi va tana qiyofasiga ta'sir qilishi mumkin.

1 -rasm. Bolalar qomat turlar.

Bolalarda qaddi qomatning shakllanishi ularning jismoniy va ruhiy o'sishi va rivojlanishiga imkon beradigan muhim jarayondir. Bu jarayon suyaklar, mushaklar, organlar va to'qimalarning o'sishini, shuningdek, kognitiv, hissiy va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, bolalarda qaddi qomatning shakllanishi bilan bog'liq bir qancha kamchiliklar ham mavjud. Bularga semirish xavfi, rivojlanishning kechikishi va jismoniy shikastlanishlar kiradi.

Bolalarda qaddi qomatning shakllanishi tananing suyaklari, mushaklari va to'qimalarining o'sishi va rivojlanishini o'z ichiga olgan muhim jarayondir. Bolalarda qaddi qomatni to'g'ri shakllantirish ularning jismoniy salomatligi uchun juda muhimdir, chunki bu ularning kuchli suyaklari va mushaklarini rivojlanishini va sog'lom vaznni saqlashini ta'minlaydi. Bundan tashqari, bolalarda qaddi qomatning shakllanishi ularning ruhiy salomatligi uchun juda muhimdir, chunki bu ularning o'zini o'zi qadrlashi va tana qiyofasiga ta'sir qilishi mumkin.

2 -rasm. Bolalar umurtqa pog'onasi o'zgarishi.

Bolalarda qaddi qomatning shakllanishiga ta'sir qiluvchi omillarga genetika, ovqatlanish, jismoniy faollik va atrof-muhit omillari kiradi. Genetika bolalarning bo'yi, vazni va tana shakli kabi jismoniy xususiyatlarini aniqlashda muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, ovqatlanish va jismoniy faollik kabi atrof-muhit omillari ham bolalarning shaklini shakllantirishga ta'sir qilishi mumkin. Meva, sabzavotlar, yog'siz oqsillar va to'liq donalar kabi turli xil ozuqaviy moddalarga boy oziq ovqatlarni o'z ichiga olgan sog'lom ovqatlanish bolalarda qaddi qomatning to'g'ri shakllanishiga yordam beradi. Bundan tashqari, yugurish, sakrash va o'ynash kabi

muntazam jismoniy faoliyat kuchli suyaklar va mushaklarni qurishga yordam beradi.

Bundan tashqari bolalarda qaddi qomatning shakllanishi ularning jismoniy va ruhiy o'sishi va rivojlanishiga imkon beradigan muhim jarayondir. Bu jarayon suyaklar, mushaklar, organlar va to'qimalarning o'sishini, shuningdek, kognitiv, hissiy va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishni o'z ichiga oladi.

Shu bilan birga, bolalarda qaddi qomatning shakllanishi bilan bog'liq bir qancha kamchiliklar ham mavjud. Bularga semirish xavfi, rivojlanishning kechikishi va jismoniy shikastlanishlar kiradi.

Qad-qomatining buzilishidan faqat odamning tashqi ko'rinishi o'zgarmasdan, balki u ichki a'zolar (o'pka, yurak, jigar, buyrak, oshqozon va ichak kabilar)ning rivojlanishi va funksiyasiga ham salbiy ta'sir ko'rsatadi. Bunday odamlar jismoniy mehnat qilganida, jismoniy tarbiya va sport bilan shug'ullanganida nafasi qisadi, yurak urishi tezlashadi, tez charchaydi va hokazo. Bolaning qad-qomati normal shakllanishi uchun quyidagi gigiyena qoidalariga amal qilish kerak:

- bolani yoshligidan tekis va bir oz qattiqroq to'shakda yotishga o'rgatish lozim, yostiq pastroq bo'lishi kerak. To'shakning qalinva yurnshoq bo'lishi, yumshoq pmjinali karavot, baland yostiq bolaning umurtqa pog'onasi qiyshayib qolishiga

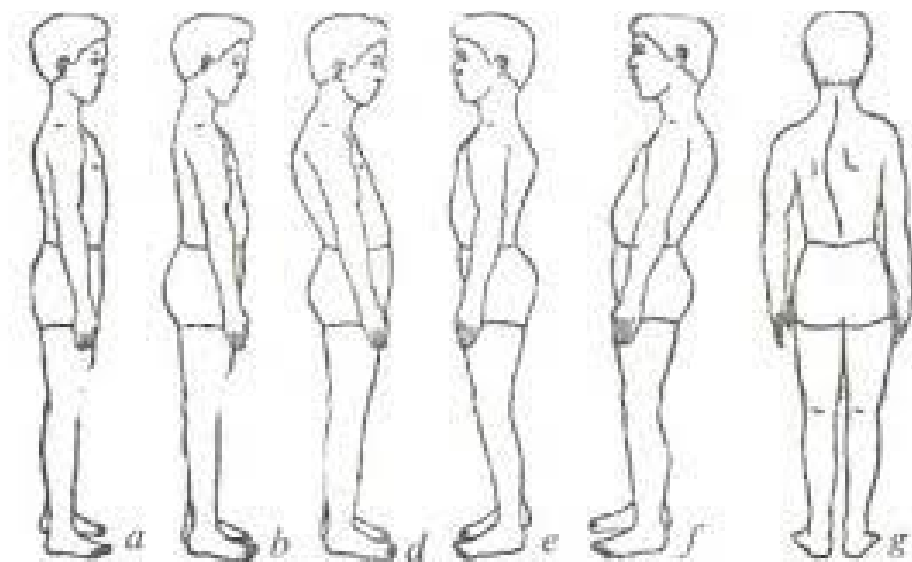
sabab bo'ladi; bolani olti oylik bo'lguncha o'tqazmaslik, o'n oylik bo'lguncha oyog'ida uzoq vaqt tik turg'azmaslik kerak, chunki bu yoshdagi bolalarning umurtqa pog'onasi, oyoq suyaklari egiluvchan bo'lganligi sababli tana massasini ko'tara olmasdan, egrilanib qolishi mumkin.

Bolalarda qaddi qomatni to'g'ri shakllantirish muhim bo'lsa-da, bu jarayon bilan bog'liq potentsial kamchiliklar ham mavjud. Eng muhim muammolardan biri bu jismoniy faoliyatning etishmasligi va noto'g'ri ovqatlanish natijasida yuzaga keladigan bolalikdagi semirishdir. Bolalikdagi semirish diabet, yurak-qon tomir kasalliklari va qo'shma muammolar kabi turli xil sog'liq muammolariga olib kelishi mumkin. Bundan tashqari, tana qiyofasini salbiy his qiladigan va qaddi qomatsini 122 shakllantirish bilan bog'liq o'zini past baholaydigan bolalar ovqatlanish buzilishi va boshqa ruhiy salomatlik muammolarini rivojlanish xavfi ostida bo'lishi mumkin. Bolalarda qaddi qomatning to'g'ri shakllanishiga ko'maklashish uchun yoshligidan sog'lom odatlarni rag'batlantirish zarur.

Ota-onalar va tarbiyachilar muvozanatli ovqatlanishni ta'minlash, muntazam jismoniy faoliyatni rag'batlantirish va ijobiy tana qiyofasini rag'batlantirish orqali farzandlarining jismoniy va ruhiy salomatligini qo'llab-quvvatlashlari mumkin. Bundan tashqari, sog'liqni saqlash xodimlari va o'qituvchilar sog'lom odatlarni targ'ib qilishda va bolalarda qaddi qomatni shakllantirish bilan bog'liq potentsial muammolarni aniqlashda hal qiluvchi rol o'ynashi mumkin.

Qaddi qomatning to'g'ri shakllanishi bolalarning jismoniy va ruhiy salomatligi uchun juda muhim bo'lsa-da, bu jarayon bilan bog'liq bir qancha kamchiliklar ham mavjud. Bolalikdagi semirish butun dunyo bo'ylab o'sib borayotgan muammo bo'lib, diabet, yurak-qon tomir kasalliklari va qo'shma muammolar kabi turli xil sog'liq muammolariga olib kelishi mumkin. Rivojlanishning kechikishi genetik yoki atrof-muhit omillari tufayli ham yuzaga kelishi mumkin va kognitiv, hissiy va ijtimoiy faoliyatda uzoq muddatli buzilishlarga olib kelishi mumkin. Yoriqlar, burmalar va ko'karishlar kabi

jismoniy shikastlanishlar baxtsiz hodisalar yoki sport jarohatlari tufayli yuzaga kelishi va bolalarning jismoniy rivojlanishiga ta'sir qilishi mumkin. Bolalarda figurani to'g'ri shakllantirish ularning jismoniy va ruhiy salomatligi uchun muhim bo'lsa-da, bu jarayon bilan bog'liq potentsial kamchiliklar mavjud.

Bolalarda figurani shakllantirishning eng muhim kamchiliklariga quyidagilar kiradi:

1. Bolalikdagi semirish: bolalarda figurani shakllantirishning eng muhim kamchiliklaridan biri bu bolalarda semirish xavfi. Bu jismoniy faollikning yetishmasligi va noto'g'ri ovqatlanish natijasida yuzaga kelishi mumkin va diabet, 123 yurak-qon tomir kasalliklari va qo'shma muammolar kabi turli xil sog'liq muammolariga olib kelishi mumkin.

2. Salbiy tana qiyofasi: shakllanishidan norozi bo'lgan bolalarda salbiy tana qiyofasi paydo bo'lishi mumkin, bu ularning ruhiy salomatligiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Salbiy tana qiyofasi ovqatlanish buzilishi, tashvish, depressiya va ijtimoiy izolyatsiya kabi bir qator muammolarga olib kelishi mumkin.

3. O'zini past baholash: figuraning shakllanishidan norozi bo'lgan bolalar o'zlarini past baholashlari mumkin, bu ularning ishonchi va umumiy farovonligiga

ta'sir qilishi mumkin. O'z-o'zini past baholash yomon akademik ko'rsatkichlar, ijtimoiy qiyinchiliklar va ruhiy salomatlik muammolari kabi muammolarga olib kelishi mumkin.

4. Bezorilik va masxara qilish: ortiqcha vaznli yoki shakllanishidan norozi bo'lgan bolalar tengdoshlari tomonidan bezorilik va masxara qilish ehtimoli ko'proq bo'lishi mumkin. Bu ularning ruhiy salomatligi va farovonligiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin, bu esa tashvish, depressiya va ijtimoiy izolyatsiya kabi muammolarga olib keladi.

5. Sog'liqni saqlash muammolari: shakl shakllanishi yomon bo'lgan bolalarda turli xil sog'liq muammolari, jumladan, tayanch-harakat muammolari, qo'shma muammolar va yurak-qon tomir kasalliklari xavfi yuqori bo'lishi mumkin.

Bolalarda figurani shakllantirish bilan bog'liq ushbu mumkin bo'lgan kamchiliklarni yoshligidan sog'lom odatlar va ijobiy tana qiyofasini targ'ib qilish orqali hal qilish juda muhimdir. Bunga muntazam jismoniy faoliyatni rag'batlantirish, muvozanatli ovqatlanishni ta'minlash va bolalarning rivojlanishi uchun qo'llab-quvvatlovchi va qabul qiluvchi muhitni targ'ib qilish kiradi. Bolalarning jismoniy va ruhiy salomatligiga ustuvor ahamiyat berib, biz figurani shakllantirish bilan bog'liq mumkin bo'lgan kamchiliklarni yumshatishga va ularning umumiy farovonligini qo'llab-quvvatlashga yordam beramiz

Genetika bolalarning jismoniy xususiyatlarini aniqlashda muhim rol o'ynasa-da, ovqatlanish, jismoniy faollik va tarbiya uslublari kabi atrof muhit va xulq-atvor omillari ham bu jarayonga ta'sir qilishi mumkin. Qaddi qomatning to'g'ri shakllanishi bolalarning jismoniy va ruhiy salomatligi uchun juda muhimdir, ammo bu jarayon bilan bog'liq bir qator kamchiliklar ham mavjud. Bolalikdagi semirish, rivojlanishning kechikishi va jismoniy shikastlanishlar bolalar salomatligi va farovonligiga uzoq muddatli ta'sir ko'rsatishi mumkin bu muammolarni hal qilish ota-onalar, o'qituvchilar, tibbiyot xodimlari va

siyosatchilarni qamrab oladigan ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Sog'lom ovqatlanish odatlarini rag'batlantirish, jismoniy faollikni targ'ib qilish, sifatli tibbiy yordam olish imkoniyatini ta'minlash va xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi muhitni ta'minlash bolalikdagi semirish, rivojlanishning kechikishi va jismoniy jarohatlar xavfini kamaytirishga yordam beradi. Bundan tashqari, rivojlanish kechikishi bo'lgan bolalarga erta aralashuv va qo'llab-quvvatlash ularning uzoq muddatli natijalarini yaxshilashga yordam beradi. Xulosa va takliflar: Bolalarda qaddi qomatning shakllanishi turli omillar ta'sirida bo'lgan murakkab jarayondir. Qaddi qomatning to'g'ri rivojlanishi bolalarning jismoniy va ruhiy salomatligi uchun juda muhim bo'lsa-da, bu jarayon bilan bog'liq bir qancha kamchiliklar ham mavjud. Ushbu muammolarni hal qilish ota-onalar, o'qituvchilar, tibbiyot xodimlari va siyosatchilarning hamkorlikdagi sa'y-harakatlarini talab qiladi. Bolalarda qaddi qomatni shakllantirish ularning jismoniy va ruhiy salomatligiga ta'sir qiluvchi muhim jarayondir.

Skolioz (umurtqalarning noto'g'ri rivojlanishi tufayli) bo'lishi mumkin, lekin ko'proq 5—15 yashar bolalarda, ayniqsa o'quvchilar orasida uchraydi. O'quv mashg'ulotlari vaqtida bolalar partada gavdasini noto'g'ri tutib o'tirishi natijasida umurtqa pog'onasiga va muskullariga og'irlik bir xilda tushmaydi.

Oqibatda muskullar bo'shashib qoladi. Umurtqa pog'onasi boylamlari va shaklining o'zgarishi turg'un skoliozga sabab bo'ladi. Bolalarning yoshligida raxit bilan og'riqligi, katta yoshdagilarning esa doim bir qo'lda yuk ko'tarishi ham skoliozga olib kelishi mumkin. Umurtqaning sinishi yoki uning ayniqsa sil oqibatida yemirilishi natijasida ham skolioz ro'y beradi. Kishining bir oyog'i kalta bo'lib, o'sha tomonga engashib qadam tashlashi funksional skoliozga olib keladi. Skoliozning oldini olish uchun bolalarni partada va stol atrofida to'g'ri o'tirishga o'rgatish, vrach buyurgan davo badan tarbiyasi mashqlarini qunt bilan bajarish, massaj qilish, serharakat o'yinlar, ochiq havoda sayr qilish, kattalar esa mehnat bilan dam olishni to'g'ri almashtirib turishi, ish vaqtida i.ch. gimnastikasi bilan shug'ullanishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. N.N. Nabijanova Yermolayeva o'zlarining "Tikuv buyumlarini loyihalash va texnologiyasining nazariy asoslari"
2. N.N.Nabijanova, J.S.Ergashev, D.X. Rayimberdiyeva, R.A.Ergasheva "Tikuv buyumlarini konstruksiyalash."
3. Q.M.Abdullayeva, N.S.Gaipova, M.A.Gafurova "Tikuv buyumlarini loyihalash, modellash va badiiy bezash"
4. T. Ochilov, B. Ahmedov, S, Toshpo'latov "Tikuvchilik materialshunosligi"

Internet saytlar

1. <https://uz.wikipedia.org/wiki/Umurtqa>
2. <http://azkurs.org/1-davlatimizning-yosh-avlodni-tarbiyalash-va-sogligini-himoya->